

มองภาพสะท้อนความขยันอดทนของชาวจีนผ่านสำนวนจีน

The Worldviews of Chinese People's Diligence in Chinese Idioms

กัลยาณี กฤตโตปการกิต
Kullayanee Kittopakrankit
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
Faculty of Humanities and Social Sciences
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Khon Kaen University

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาภาพสะท้อนความขยันอดทนของชาวจีนผ่านสำนวนจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพสะท้อนความขยันอดทนของชาวจีนผ่านสำนวนจีน โดยศึกษาสำนวนจีนจากพจนานุกรมสำนวนจีน 《成语大词典》 ที่มีการอธิบายความหมายถึงความขยันของอดทน รวมถึงสำนวนที่มีคำว่า “勤” “奋” “劳” “艰” “苦” รวมจำนวน 50 สำนวน ผลการศึกษาพบว่า ภาพสะท้อนความขยันของชาวจีนจากสำนวนจีน แบ่งได้เป็นภาพสะท้อนด้านการตั้งใจเรียนหรือตั้งใจทำงาน ด้านการอดทนต่อความยากลำบาก ด้านเวลา ด้านความมุ่งมั่น ด้านการตื่นนอนและการเข้านอน ด้านการกิน ด้านการทรมานตนเอง ด้านการพยายามในการเรียนรู้ และด้านสิ่งของและการใช้สิ่งของ

คำสำคัญ: ความขยันอดทน, คนจีน, สำนวนจีน

Abstract

This study was aimed at investigating the reflection of Chinese people's diligence in Chinese idioms. Chinese idioms were selected from a dictionary of Chinese idioms if the dictionary defined the saying in terms of diligence or had the words “勤” (qin) “奋” (fen) “劳” (lao) “艰” (jian) or “苦” (ku). The 50 selected idioms were divided into categories based on their theme reflecting Chinese people's diligence. Themes included showing attentiveness to studies or work, enduring difficult circumstances, use of time, hope and anticipation, waking up and going to bed, eating, torturing oneself, endeavoring to gain knowledge and use of resources.

Keywords: Diligence, Chinese people, Chinese idioms

บทนำ

ปัจจุบันประเทศจีนเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจเติบโตเป็นอันดับสองของโลก (Kanyaporn Phuakvisuthi, 2563) และเบื้องหลังความสำเร็จนี้มาจากปัจจัยหลาย ๆ ด้าน โดยหนึ่งในเงื่อนไขความสำเร็จของชาวจีน คือ ความขยันของชาวจีนนั่นเอง จากบทสัมภาษณ์ชาวต่างชาติชาวศรีลังกาในหนังสือพิมพ์กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน (解放军报) ได้ให้สัมภาษณ์ถึงเงื่อนไขความสำเร็จของจีนว่า ความขยันนั้น เป็นเหมือนรหัสลับความสำเร็จของชาวจีน (Di Ang, Lv Desheng & Zhang Wugang, 2018)

ในอดีตชาวจีนมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ชาวจีนจึงขยัน ประหยัด และรู้จักพอเพียง (Zhang dong & Peng Xiaojian, 2015, p. 49) ในความคิดของคนจีน ความขยันไม่ได้เป็นเพียงแค่การกระทำเพื่อบรรลุเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง แต่เป็นจริยธรรมที่พึงมี คนจีนเชื่อว่า สวรรค์จะมองเห็นถึงความขยัน ใครมีความขยันหมั่นเพียร สวรรค์ก็จะตอบแทนพรให้ตามความขยันหมั่นเพียรของคนผู้นั้น ตามคำกล่าวจีนที่ว่า “天道酬勤” *tiān dào chóu qín* ฟ้าประทานพรแก่ผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียร ในคำกล่าวนี้ “勤” มีความหมายว่า ขยัน (努力) และ ตั้งใจ (用功) ในความคิดของชาวจีน การบำเพ็ญตน การครองเรือน การปกครองประเทศ การทำประเทศให้สงบร่มเย็น ล้วนแล้วแต่ต้องใช้ความขยันหมั่นเพียรด้วยกันทั้งนั้น (Wang Chunying, 2007, p.70) จากคำกล่าวเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องความขยันอดทนของชาวจีน โดยศึกษาจากสำนวนจีน เพราะสำนวนจีนเป็นผลึกความคิดที่สืบทอดต่อกันมาของชาวจีน และยังเป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรม ธรรมเนียม ประเพณี ที่มีมาแต่ช้านาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาภาพสะท้อนความขยันอดทนของชาวจีนผ่านสำนวนจีน

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาสำนวนจีนที่สะท้อนถึงความขยันอดทนของชาวจีน โดยมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1. สํารวจงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาสำนวนจีนและแนวคิดด้านความขยันอดทน
3. รวบรวมสำนวนจีนที่สะท้อนถึงความขยันอดทนของชาวจีนจากพจนานุกรมสำนวนจีน 《成语大词典》 ของสำนักพิมพ์ 商务印书馆国际有限公司 รวมจำนวนทั้งสิ้น 50 สำนวน เหตุที่เลือกศึกษาสำนวนจีนจากพจนานุกรมสำนวนจีนเล่มนี้ เพราะพจนานุกรมสำนวนจีนเป็นพจนานุกรมที่รวบรวมสำนวนจีนไว้กว่าหนึ่งหมื่นแปดพันกว่าสำนวน ในพจนานุกรมมีภาพสี่ประกอบสำนวนเพื่อความเข้าใจและเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์สำนวน
4. นำสำนวนจีนที่ได้มาจัดกลุ่ม วิเคราะห์ความขยันอดทนของชาวจีนที่สะท้อนผ่านสำนวนจีน โดยการถอดเสียงภาษาจีนในบทความวิจัยนี้อ้างอิงเกณฑ์ถ่ายถอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักษรวิธีไทย
6. สรุปและรายงานผลการวิจัย

นิยามคำศัพท์จากบทความ

1. ความขยันอดทน

คำว่า ขยัน ในภาษาจีน มีอยู่หลายคำ ได้แก่ คำว่า “努力” หมายถึง ทุ่มเททำ พยายาม (พจนานุกรมจีน-ไทยฉบับใหม่, 2561, น. 1004) “勤奋” หมายถึง ขยันหมั่นเพียร มุมานะบากบั่น อุตสาหะพากเพียร (พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่, 2561, น. 1108) “勤勉” หมายถึง มุมานะบากบั่น (พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่, 2561, น. 1108) “勤劳” หมายถึง มุมานะบากบั่น พยายามด้วยความมุมานะบากบั่น (พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่, 2561, น. 1108) ส่วนคำว่า ความอดทน ในภาษาจีน ได้แก่ คำว่า “劳苦” หมายถึง ทำงานหนัก เหน็ดเหนื่อยด้วยการทำงานหนัก (พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่, 2561, น. 795) “艰苦” หมายถึง ยากลำบาก (พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่, 2561, น. 634) โดยนิยามความหมายของคำว่า ความขยันอดทน ในงานวิจัยนี้

หมายถึง การทุ่มเท พยายาม ซันหมั้นเพียร มีความมุมนะบากบัน อุตสาหะพากเพียร ท้างานหนัก ยากลำบาก

2. สำนวน (成語) หมายถึง กลุ่มคำหรือวลีที่มีการกำหนดรูปแบบตายตัว สัน กระชับ และมีการใช้สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน โดยปกติแล้วสำนวนในภาษาจีน จะประกอบด้วยอักษรสี่พยางค์ และมีที่มาของสำนวนนั้น ๆ สำนวนบางคำสามารถ ตีความได้จากอักษรที่ปรากฏ แต่บางสำนวนต้องรู้ที่มาหรือเรื่องราวถึงจะสามารถ ตีความความหมายของสำนวนนั้นได้อย่างครบถ้วน (พจนานุกรมจีนสมัยใหม่ฉบับที่ 《现代汉语词典第七版》 P.166)¹

ขอบเขตการวิจัย

สำนวนจีนที่สะท้อนความซันอดทนของชาวจีนจากพจนานุกรมสำนวนจีน 《成語大詞典》โดยคัดเลือกจากสำนวนที่มีความหมายของสำนวนที่แสดงถึงความซัน อดทนของชาวจีน และสำนวนที่มีคำว่า “勤” “奮” “勞” “艱” “苦” ปรากฏในสำนวน โดย “勤” มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับความซันอดทนทั้งหมด 4 ความหมาย ได้แก่ (1) การทำให้ได้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ ทำต่อเนืองไม่หยุด ตรงข้ามกับคำว่า ซี้เกียจ (2) บ่อย เสมอ เป็นนิจ (3) งานในหน้าที่ งานประจำ (4) ไปทำงานตรงเวลาตามที่กำหนดไว้ (พจนานุกรมจีนสมัยใหม่ฉบับที่ 7 《现代汉语词典第七版》 P.1059) “奮” มีความหมาย ที่เกี่ยวข้องกับความซันอดทนทั้งหมด 2 ความหมาย ได้แก่ (1) ปลุกเร้าใจตัวเอง ให้ฮึกเหิม เร้าใจตัวเองให้มีกำลังใจ (2) ซยับ หรือ ยก(พจนานุกรมจีนสมัยใหม่ ฉบับที่ 7 《现代汉语词典第七版》 P.386) “勞” มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับความ ซันอดทนทั้งหมด 4 ความหมาย ได้แก่ (1) แรงงาน การใช้แรงงาน (2) เหน็ดเหนื่อย เมื่อยล้า (3) ทำให้เหน็ดเหนื่อย ทำให้เมื่อยล้า (4) คุญูปการ(พจนานุกรมจีนสมัยใหม่

¹ “สำนวน” ในภาษาจีนมีการใช้อยู่หลายคำในงานวิจัยนี้ใช้ในความหมายของคำว่า “成語” จากพจนานุกรมจีนสมัยใหม่ ฉบับที่ 7 ซึ่งได้ให้ความหมายของสำนวนในภาษาจีนว่า 成語是人们长期以来习用的、简洁精辟的定型词组或短句。汉语的成語大多由四个字组成，一般都有出处。有些成語从字面上不难理解，如“小題大做、后来居上”等。有些成語必须知道来源或典故才能懂得意思，如“朝三暮四、杯弓蛇影”等。

ฉบับที่ 7 《现代汉语词典第七版》 P.780) “艰” มีความหมายว่า ยากลำบาก (พจนานุกรมจีนสมัยใหม่ฉบับที่ 7 《现代汉语词典第七版》 P.632) “苦” มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับความขยันอดทนทั้งหมด 2 ความหมาย ได้แก่ (1) เป็นทุกข์ทรมาน เจ็บปวดรวดร้าว (2) อดทน ทำอย่างสุดกำลัง (พจนานุกรมจีนสมัยใหม่ฉบับที่ 7 《现代汉语词典第七版》 P.753) รวมจำนวนสำนวนที่นำมาศึกษาทั้งสิ้น 50 สำนวน ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภาพสะท้อนความขยันของชาวจีน

ภาพสะท้อนความขยันของชาวจีน	สำนวนจีน
ด้านการตั้งใจเรียนหรือตั้งใจทำงาน	手不释卷 十年寒窗 黄卷青灯 勤勤恳恳 鞠躬尽瘁 勇猛精进 励精图治 孜孜不倦 朝乾夕惕 皓首穷经 学而不厌
ด้านการอดทนต่อความยากลำบาก	吃苦耐劳 任劳任怨 苦心孤诣 艰苦卓绝 埋头苦干 艰苦奋斗 饮冰食檠 不辞劳苦 艰苦朴素
ด้านเวลา	朝经暮史 夜以继日 通宵达旦 坐以待旦 焚膏继晷 夙夜匪懈 宵旰忧劳 宵旰图治
ด้านความมุ่งมั่นหวัง	以勤补拙 勤能补拙 驽马十驾 业精于勤 幼学壮行
ด้านการตื่นนอนและการเข้านอน	闻鸡起舞 鸡鸣而起 夙兴夜寐 起早贪黑
ด้านการกิน	发愤忘食 废寝忘食 旰食之劳 宵衣旰食
ด้านการทรมานตนเอง	引锥刺股 悬梁刺股 枕戈尝胆
ด้านการพยายามในการเรียนรู้	凿壁偷光 囊萤映雪 雪窗萤几
ด้านสิ่งของและการใช้สิ่งของ	铁杵磨成针 磨穿铁砚 韦编三绝

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาผลการวิจัยออกเป็นภาพสะท้อนความขยันอดทนของชาวจีนผ่านสำนวนจีนจำนวน 9 ด้าน ดังนี้

1. ชาวจีนตั้งใจเรียนหรือตั้งใจทำงาน

สำนวนจีนที่แสดงถึงการตั้งใจเรียนหรือตั้งใจทำงาน พบสำนวนที่เกี่ยวข้องจำนวน 11 สำนวน ในจำนวนเหล่านี้มักปรากฏคำที่มีความหมายกล่าวถึงการตั้งใจทำงานหรือตั้งใจเรียน เช่น “勤” หมายถึง ขยันหมั่นเพียร มุมานะบากบั่น “孜孜” หมายถึง มุมานะบากบั่น ขยันหมั่นเพียร และคำบอกกริยาการตั้งใจทำงานหรือตั้งใจเรียนอื่น ๆ สำนวนที่ปรากฏมีดังนี้

ตารางที่ 2 ภาพสะท้อนความขยันของชาวจีนผ่านการตั้งใจเรียนหรือตั้งใจทำงาน

ภาพสะท้อนความขยัน	สำนวน
ชาวจีนตั้งใจเรียนหรือตั้งใจทำงาน	“手不释卷” shǒu bù shì juàn ใช้ในการเปรียบเปรยถึงการอ่านหนังสืออย่างตั้งใจจนไม่ยอมทำสิ่งอื่น (成语大词典, p. 990)
	“十年寒窗” shí nián hán chuāng ใช้เปรียบเปรยถึงการเก็บตัวอ่านหนังสืออยู่คนเดียว (成语大词典, p. 970)
	“黄卷青灯” huáng juàn qīng dēng เปรียบเปรยว่าอ่านหนังสืออยู่ได้แสงตะเกียงไฟยามค่ำคืน หรือการใช้ทั้งชีวิตในการเรียนรู้หลักธรรม (成语大词典, p. 491)
	“勤勤恳恳” qín qín kěn kěn หมายถึง ลักษณะท่าทางความขยัน มีความขยัน มีความจริงใจ ทำให้คนเชื่อถือ (成语大词典, p. 844)
	“鞠躬尽瘁” jū gōng jìn cuì ใช้เปรียบเปรยถึงการทำงานด้วยความระมัดระวัง รอบคอบ และทุ่มเทสติปัญญาทั้งหมดจนถึงที่สุด (成语大词典, p. 592)

ภาพสะท้อนความขยัน	สำนวน
ชาวจีนทุ่มเทตั้งใจทำ เพื่อสิ่งที่มุ่งหวังไว้	“勇猛精进” yǒng měng jīng jìn ใช้เปรียบเปรยว่า ทุ่มเทร่างกาย แรงใจ ตั้งใจพยายามก้าวไปข้างหน้า ทำเรื่องที่ตั้งใจไว้ให้สำเร็จ (成 语大词典, p. 1345)
	“励精图治” lì jīng tú zhì หมายถึง ทุ่มเทกำลังสร้างสรรค ประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง (成语大词典, p. 656)
ชาวจีนไม่เกียจคร้าน	“孜孜不倦” zī zī bù juàn หมายถึง การขยันตั้งใจทำงานหรือ อ่านหนังสือไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ไม่เกียจคร้าน (成语大词典, p. 1451)
	“朝乾夕惕” zhāo qián xī tì หมายถึง การทำการสิ่งใด ด้วยความระมัดระวัง ขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ ไม่เกียจคร้าน (成语大词典, p. 1400)
ชาวจีนมุ่งมั่นบากบั่น ตั้งใจศึกษาทั้งชีวิต	“皓首穷经” hào shǒu qióng jīng ใช้เปรียบเปรยถึงความ มุ่งมั่นบากบั่นตั้งใจศึกษาทั้งชีวิต (成语大词典, p. 453)
	“学而不厌” xué ér bù yàn หมายถึง เรียนเท่าไรก็ไม่พอ เปรียบเปรยถึงความขยันตั้งใจหมั่นเพียรในการเรียน (成语大词 典, p. 1229)

ชาวจีนตั้งใจทำงาน ตั้งใจเรียน เช่น ภาพสะท้อนในสำนวน “手不释卷” ปรากฏใน《三国志·吴书·吕蒙传》ชีวประวัติหลิวเหมิง บรรพบุรุษ จุดหมายเหตุสามก๊ก โดยเฉงซงจื่อ อ้างอิงจากเจียงเปี้ยวจ้วน《江表传》ในบทที่กล่าวว่า “光武当兵马之务，手不释卷” หมายถึง กษัตริย์กวางอูในระหว่างที่นำทัพไปรบ ตำราไม่ห่างจากมือ เป็นผู้ที่รักในการเรียนรู้รัก ใช้ในการเปรียบเปรยถึงการอ่านหนังสืออย่างตั้งใจ จนไม่ยอมทำสิ่งอื่น

ชาวจีนทุ่มเทตั้งใจทำเพื่อสิ่งที่มุ่งหวังไว้ เช่น ภาพสะท้อนในสำนวน “勇猛精进” สำนวนนี้เดิมทีเป็นคำที่ใช้ในศาสนาพุทธปรากฏใน《无量寿经》(上卷) คัมภีร์ศาสนาอู่เฉียงใช้จริงในบทที่กล่าวว่า “勇猛精进，志愿无倦” หมายถึง ความขยันตั้งใจในการปฏิบัติธรรม ทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง หลุดพ้นจากความตายทั้งปวง

ภายหลังใช้เปรียบเทียบถึงการทุ่มเทร่างกายแรงใจ ตั้งใจพยายามก้าวไปข้างหน้า ทำเรื่องที่ตั้งใจไว้ให้สำเร็จ

ชาวจีนตั้งใจทำงาน ตั้งใจเรียน ไม่เกียจคร้าน เช่น ภาพสะท้อนในสำนวน “孜孜不倦” หมายถึง การขยันตั้งใจทำงานหรืออ่านหนังสือไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ไม่เกียจคร้าน ดังปรากฏใน 《尚书·君陈》 ตำราซึ่งชู จวินเฉิน ในบทที่กล่าวว่า “惟日孜孜，无敢逸豫。” หมายถึง ตั้งใจขยันทำงานทุกวัน ไม่คิดใฝ่หาความสบาย

ชาวจีนมุ่งมั่นบากบั่นตั้งใจศึกษาทั้งชีวิต เช่น ภาพสะท้อนในสำนวน “皓首穷经” คำว่า “皓首” หมายถึง ผมขาว ใช้กล่าวถึง คนที่มีอายุมาก “穷” หมายถึง จนถึงที่สิ้นสุด “经” หมายถึง ตำราของลัทธิขงจื้อ สำนวนนี้หมายถึง การตั้งใจศึกษาตำราขงจื้อจนแก่เฒ่า ใช้เปรียบเทียบถึงความมุ่งมั่นบากบั่นตั้งใจศึกษาทั้งชีวิต ดังปรากฏใน 《三国演义》 วรรณกรรมจีนเรื่องสามก๊ก ประพันธ์โดย หลัวกั๋วจง (罗贯中) สมัยราชวงศ์หมิง ในบทที่กล่าวว่า “...青春作赋，皓首穷经...” หมายถึง เมื่ออายุยังน้อยเรียนเขียนตำรา และศึกษาเรียนรู้จนแก่เฒ่า

ภาพสะท้อนความขยันอดทนของชาวจีนผ่านสำนวนจีนด้านการตั้งใจทำงาน หรือตั้งใจเรียน สะท้อนให้เห็นว่าชาวจีนในอดีตตั้งใจทำงาน ตั้งใจเรียน ทุ่มเทตั้งใจทำเพื่อสิ่งที่มุ่งหวังไว้ ไม่เกียจคร้าน และมุ่งมั่นบากบั่นตั้งใจศึกษาทั้งชีวิต

2. ชาวจีนมีความอดทนต่อความยากลำบาก

สำนวนจีนที่แสดงถึงความขยันอดทน ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากของชาวจีน พบสำนวนที่เกี่ยวข้องจำนวน 9 สำนวน ในสำนวนเหล่านี้มักปรากฏคำที่มีความหมายกล่าวถึงความลำบาก “苦” การใช้แรงงาน “劳” และความเหน็ดเหนื่อย “艰” สำนวนที่ปรากฏมีดังนี้

ตารางที่ 3 ภาพสะท้อนความขยันของชาวจีนผ่านความอดทนต่อความยากลำบาก

ภาพสะท้อนความขยัน	สำนวน
ชาวจีนสามารถอดทนต่อความยากลำบากได้	“吃苦耐劳” <i>chī kǔ nài láo</i> หมายถึง สามารถอดทนต่อความยากลำบาก (成语大词典, p. 191)
	“任劳任怨” <i>rèn láo rèn yuàn</i> ใช้เปรียบเปรยถึงคนที่อดทนต่อความยากลำบากได้ ไม่คิดเล็กคิดน้อยกับคำตำหนิจากผู้อื่น (成语大词典, p. 894)
	“苦心孤诣” <i>kǔ xīn gū yì</i> หมายถึง อดทนต่อความยากลำบากได้เหนือผู้ใด ใช้เปรียบเปรยถึงการตั้งใจศึกษา จนกระทั่งสามารถทำได้ถึงระดับที่ผู้อื่นทำไม่ได้ การตั้งใจหาคำตอบหรือวิธีแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง (成语大词典, p. 624)
	“艰苦卓绝” <i>jiān kǔ zhuó jué</i> ใช้เปรียบเปรยถึงการอดทนต่อความยากลำบากเป็นที่สุด (成语大词典, p.534)
ชาวจีนตั้งใจ อดทนในการทำงาน	“埋头苦干” <i>mái tóu kǔ gàn</i> ใช้เปรียบเปรยถึงการก้มหน้าก้มตาตั้งใจอดทนทำงาน (成语大词典, p. 699)
ชาวจีนอดทนและพร้อมที่จะเผชิญต่อสู้กับเรื่องต่าง ๆ	“艰苦奋斗” <i>jiān kǔ fèn dòu</i> หมายถึง ไม่เกรงกลัวต่อความยากลำบาก ต่อสู้ยืนหยัดด้วยความกล้าหาญ (成语大词典, p. 533)
	“不辞劳苦” <i>bù cí láo kǔ</i> ไม่หลีกเลี่ยงปฏิเสธความลำบาก (成语大词典, p. 102)
	“饮冰食檠” <i>yǐn bīng shí bō</i> หมายถึง ดื่มน้ำเย็นกินเปลือกไม้แห้ง เปรียบเปรยถึงชีวิตที่ต้องอดทนต่อความยากลำบาก (成语大词典, p. 1336)
ชาวจีนมีความอดทนและมีชีวิตที่เรียบง่าย	“艰苦朴素” <i>jiān kǔ pǔ sù</i> ใช้เปรียบเปรยถึง การอดทนต่อความยากลำบากได้ และมีชีวิตที่เรียบง่าย (成语大词典, p. 534)

ชาวจีนสามารถอดทนต่อความยากลำบากได้ เช่น ภาพสะท้อนในสำนวน “吃苦耐劳” หมายถึง สามารถอดทนต่อความยากลำบากดังเช่นคำกล่าวของโจวเถินไหลในบทสถานการณ์ปัจจุบันกับหน้าที่ของกองทัพปฏิวัติแห่งชาติจีน 《目前形势和新四军的任务》 กล่าวว่า “而我们新四军能吃苦耐劳，不怕困难。” พวกเรากองทัพปฏิวัติแห่งชาติจีนสามารถอดทนต่อความยากลำบาก ไม่กลัวความลำบาก

ชาวจีนตั้งใจอดทนในการทำงาน เช่น ภาพสะท้อนในสำนวน “埋头苦干” ดังปรากฏใน 《且介亭杂文·中国人失掉自信力了吗》 บทปกิณกะเฉี้ยเจี้ยถึง บทประพันธ์โดยหลู่ซวิน ในบทที่กล่าวว่า “我们从古以来，就有埋头苦干的人，有拼命硬干的人” หมายถึง ตั้งแต่โบราณกาลมาแล้ว พวกเรามีคนที่ก้มหน้าก้มตาทำงาน และก็มีคนที่ทำงานแบบถวายเป็นชีวิต สำนวนนี้ใช้เปรียบเทียบถึงการก้มหน้าก้มตาตั้งใจอดทนทำงานของชาวจีนที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ชาวจีนอดทนและพร้อมที่จะเผชิญต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น ภาพสะท้อนในสำนวน “艰苦奋斗” หมายถึง ไม่เกรงกลัวต่อความยากลำบาก ต่อสู้ยืนหยัดด้วยความกล้าหาญ ดังปรากฏในนวนิยายของจางเฮินสู่ย 张恨水 《八十一梦 第八梦》 เรื่องความฝันแปดสิบเรื่อง ตอนความฝันเรื่องที่แปด ในบทที่กล่าวว่า “我向表弟说这些话，正是表示我能艰苦奋斗。” หมายถึง ถ้าฉันพูดเรื่องนี้แล้ว นั่นหมายความว่าฉันไม่กลัวและพร้อมที่จะเผชิญต่อสิ่งที่ยืนหยัดแล้ว

ชาวจีนมีความอดทนและมีชีวิตที่เรียบง่าย เช่น ภาพสะท้อนในสำนวน “艰苦朴素” ดังปรากฏในนวนิยายของหวู่จื้อเจี๋ยจิน 茹志鹃 《儿女情》 เรื่องเอ๋อร์หนี่วจิง ในบทที่กล่าวว่า “我捏住他的手说道：‘井儿，你是为了革命，为了保持艰苦朴素的革命作风，你是贫农的女儿，你什么苦都吃得，对吗’” หมายถึง ฉันจับมือของจิงเอ๋อร์เอาไว้แล้วพูดว่า จิงเอ๋อร์เธอเป็นลูกของชาวนาผู้ยากไร้ ยอมทนลำบากทุกอย่างเพื่อการปฏิวัติ เพื่อยืนหยัดในหลักความเรียบง่าย ใช่ไหม สำนวนนี้ใช้เปรียบเทียบถึงการอดทนต่อความยากลำบากอดทนและมีชีวิตที่เรียบง่าย

ภาพสะท้อนความขยันอดทนของชาวจีนผ่านสำนวนจีนด้านความอดทนต่อความความยากลำบาก สะท้อนให้เห็นว่าชาวจีนในอดีตมีความอดทนต่อความยากลำบากได้ ตั้งใจทำงาน พร้อมทั้งจะเผชิญต่อผู้กับเรื่องต่าง ๆ ทุ่มเททำงานอย่างสุดกำลัง และมีชีวิตที่เรียบง่าย

3. ภาพสะท้อนความขยันอดทนของชาวจีนผ่านสำนวนจีนด้านเวลา

สำนวนจีนที่แสดงถึงความขยันอดทนของชาวจีนที่ได้สะท้อนผ่านวิถีชีวิตของชาวจีนในด้านเวลา พบสำนวนที่เกี่ยวข้องจำนวน 8 สำนวน สำนวนเหล่านี้มักปรากฏคำที่มีความหมายกล่าวถึงเวลา ได้แก่ คำที่มีความหมายถึงเวลากลางคืน “夜” “宵” หมายถึง ราตรี กลางคืน; “暮” หมายถึง ยามสายัณห์ ยามตะวันตก ยามเย็น คำที่มีความหมายถึงเวลากลางวัน “日” “晷” หมายถึง กลางวัน ; “旦” หมายถึง ยามอรุณ ยามสว่าง; “朝” หมายถึง รุ่งเช้า รุ่งอรุณ เข้าตรู่ คำที่ใช้เปรียบถึงเวลา “晷” หมายถึง เงาสะท้อนของแสงแดด อุปมาว่า กาลเวลา โดยสำนวนด้านเวลามักพบการใช้กลวิธีการใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามกันในสำนวน เช่น “夜” มีความหมายตรงข้ามกับ “日” ในสำนวน “夜以继日” สำนวนที่ปรากฏมีดังนี้

ตารางที่ 4 ภาพสะท้อนความขยันของชาวจีนด้านเวลา

ภาพสะท้อนความขยัน	สำนวน
<p>ชาวจีนทำงานและเรียนรู้ตลอดเวลา</p>	<p>“朝经暮史” zhāo jīng mù shǐ หมายถึง การท่องตำราอ่านตำราจากเช้าจนค่ำ (成语大词典, p. 1400)</p>
	<p>“夜以继日” yè yǐ jì rì หมายถึง จากค่ำถึงเช้า ใช้เวลากลางคืนทำงานต่อเนื่องจากเวลากลางวัน ใช้เปรียบเทียบถึงการทำความเร็วราวใด ๆ ทั้งวันทั้งคืนไม่หยุดหย่อน (成语大词典, p. 1271)</p>
	<p>“通宵达旦” tōng xiāo dá dàn หมายถึง ทำงานจากค่ำจนถึงเช้า ทำงานหามรุ่งหามค่ำ (成语大词典, p. 1067)</p>
	<p>“坐以待旦” zuò yǐ dài dàn หมายถึง นั่งจวนฟ้าสว่าง ใช้เปรียบเทียบถึงการทำความเร็วราวใด ๆ อย่างขยันตั้งใจ และยังใช้ในการเปรียบเทียบว่าในใจมีเรื่องไม่สบายใจทำให้นอนไม่หลับ (成语大词典, p. 1473)</p>
	<p>“焚膏继晷” “膏” fén gāo jì guǐ หมายถึง ตะเกียงน้ำมัน “晷” หมายถึง เงาสะท้อนของแสงแดด อุปมาว่ากาลเวลา สำนวนนี้หมายถึง การจุดน้ำมันตะเกียงแทนแสงอาทิตย์ ใช้เปรียบเทียบถึงการเรียนหรือการทำงานทั้งวันทั้งคืน (成语大词典, p. 345)</p>
	<p>“夙夜匪懈” sù yè fěi xiè หมายถึง ขยันหมั่นเพียรตั้งแต่เช้าจนค่ำ ไม่มีเกียจคร้าน (成语大词典, p. 1024)</p>
	<p>“宵旰忧劳” xiāo gàn yōu láo หมายถึง ค่ำแล้ว ท้องฟ้ามืดแล้ว ยังคงทำงานอยู่ ใช้เปรียบเทียบถึงความขยันตั้งใจในการทำงานเพื่อบ้านเมือง (成语大词典, p. 1187)</p>
	<p>“宵旰图治” xiāo gàn tú zhì หมายถึง ค่ำแล้ว ท้องฟ้ามืดแล้ว ยังคงทำงานเพื่อบ้านเมืองอยู่ ใช้เปรียบเทียบถึงความขยันตั้งใจในการทำงานเพื่อบ้านเมือง คิดหาวิธีการทำให้บ้านเมืองของตนดีขึ้น เจริญขึ้น (成语大词典, p. 1187)</p>

ชาวจีนทำงานและเรียนรู้ตลอดเวลา เช่น ภาพสะท้อนในสำนวน “朝经暮史” หมายถึง การอ่านตำราจากเช้าจนค่ำ ดังปรากฏในบทละครจิวสมัยราชวงศ์ซ่ง เรื่อง 《张协状元. 开场》 จอหงวนจางเสี่ยว บทเปิด ในบทที่กล่าวว่ “若论张叶，家住四川成都府，兀谁不识此人。真个此人朝经暮史，昼览夜习，口不绝吟，手不停披。” หมายถึง หากกล่าวถึงจางเย่ บ้านอยู่ที่เสฉวนเจิงตู ไม่มีใครไม่รู้จักเขา เขาอ่านตำราจากเช้าจนค่ำ จำเรียนทั้งวันทั้งคืน ไม่เคยเอ่ยวจาย่อท้อ มือไม่เคยหยุดเปิดตำรา ภาพสะท้อนความขยันอดทนของชาวจีนผ่านสำนวนจีนในด้านเวลา สะท้อนให้เห็นว่าชาวจีนในอดีตใช้เวลาในการทำงาน ทำกิจต่าง ๆ ด้วยความขยันตั้งใจ

4. ภาพสะท้อนความขยันอดทนของชาวจีนผ่านสำนวนจีนด้านความมุ่งหวัง

สำนวนจีนที่เป็นภาพสะท้อนความขยันอดทนของชาวจีนผ่านความมุ่งหวัง พบสำนวนที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 สำนวน สำนวนที่ปรากฏมีดังนี้

ตารางที่ 5 ภาพสะท้อนความขยันของชาวจีนด้านความมุ่งหวัง

ภาพสะท้อนความขยัน	สำนวน
การใช้ความขยันมาชดเชย ความโง่เขลา	“以勤补拙” yǐ qín bǔ zhuō หมายถึง การใช้ความขยันมาชดเชยความโง่เขลา มักใช้ในการถ่อมตน (成语大词典, p. 1317)
	“勤能补拙” qín néng bǔ zhuō หมายถึง การใช้ความขยันมาชดเชยความโง่เขลา (成语大词典, p. 844)
ความตั้งใจจะทำให้ประสบ ความสำเร็จ	“驽马十驾”-“弩马” nú mǎ shí jià หมายถึง ม้าที่ขาเจ็บม้าพันธุ์ไม่ดี สำนวนนี้หมายถึง ม้าดีวิ่งหนึ่งวัน ม้าพันธุ์ไม่ดีถึงแม้จะวิ่งช้า แต่ถ้าขยัน วิ่งสิบวันก็ถึงจุดหมายที่ม้าดีวิ่งไปได้เช่นกัน เปรียบเปรยถึงคนที่ไม่เก่ง หากขยันหมั่นตั้งใจขยันทำสิ่งใด ก็สามารถทำได้สำเร็จเหมือนกับคนที่มีความสามารถเช่นกัน (成语大词典, p. 772)

ตารางที่ 5 ภาพสะท้อนความขยันของชาวจีนด้านความมุ่งมั่น (ต่อ)

ภาพสะท้อนความขยัน	สำนวน
	“业精于勤” yè jīng yú qín' หมายถึง การที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องมีความขยัน (成语大词典, p. 1269)
	“幼学壮行” yòu xué zhuàng xíng หมายถึง การตั้งใจเรียนตั้งแต่อายุน้อย เมื่อเติบโตขึ้นจะได้ต่อยอดและใช้ความรู้ที่เรียนมา (成语大词典, p. 1360)

การใช้ความขยันมาชดเชยความโง่เขลา เช่น ภาพสะท้อนในสำนวน “以勤补拙” หมายถึง การใช้ความขยันมาชดเชยความโง่เขลา มักใช้ในการถ่อมตน ดังปรากฏใน 《〈霸朝杂技〉序》 บทป่าเขา จ๋าจี้ สมัยราชวงศ์สุย ประพันธ์โดย หลี่เต๋อหลิน (李德林) ในบทที่กล่าวว่า“心无别虑，笔不暂停。或毕景忘餐，或连宵不寐。以勤补拙，不遑自处。” หมายถึง ในใจไม่มีความกังวลใด เขียนอักษรไม่หยุดมือ เขียนจนลืมกินข้าวกินน้ำ ไม่หลับไม่นอน หวังว่าความขยันจะชดเชยความโง่เขลา ไม่มีเวลาวางใช้ชีวิตสุขสบาย

ความตั้งใจจะทำให้ประสบความสำเร็จ เช่น ภาพสะท้อนในสำนวน “业精于勤” หมายถึง การที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องมีความขยัน ดังปรากฏใน 《进学解》 บทประพันธ์โบราณจีนเสวียเจี๋ย สมัยราชวงศ์ถัง ประพันธ์โดยหานอู้ (韩愈) ในบทที่กล่าวว่า “业精于勤；荒于嬉；行成于思；毁于随。” หมายถึง การที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องมีความขยัน หากมีวแต่เล่นสนุกก็จะไม่สำเร็จ จะทำเรื่องราวใดใดต้องคิดพิจารณาให้ดีจึงจะสำเร็จ หากไม่ตั้งใจทำก็จะไม่ประสบความสำเร็จ

สำนวนจีนที่แสดงถึงความมุ่งมั่นมีเนื้อหาเกี่ยวกับความมุ่งมั่นที่เป็นผลพลอยได้จากความขยัน เช่น หากขยันก็จะสามารถชดเชยความโง่ได้ หากขยันจะประสบความสำเร็จ สำนวนในกลุ่มนี้สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับความขยันอดทนของชาวจีน

5. ชาวจีนตื่นนอนแต่เช้าและเข้านอนค่ำ

สำนวนจีนที่แสดงถึงความขยันอดทนของชาวจีนที่ได้สะท้อนผ่านวิถีชีวิตของชาวจีนในด้านการตื่นนอนและการเข้านอน พบสำนวนที่เกี่ยวข้องจำนวน 4 สำนวน สำนวนเหล่านี้มักปรากฏคำที่มีความหมายกล่าวถึงกริยาการตื่นนอนและเข้านอน คำเกี่ยวกับเวลาและการเปรียบกับเวลา ได้แก่ คำกริยาคำว่า “起” “兴” หมายถึงตื่นนอน และ “寐” หมายถึง นอนหลับ คำบอกเวลาเช้าและค่ำ ได้แก่ “早” “夙” หมายถึง เวลาเช้า “黑” “夜” หมายถึง เวลาเย็น เวลากลางคืน ราตรี และคำเปรียบบอกเวลา เช่น สัตว์ที่ตื่นในยามเช้า ได้แก่ “鸡” หมายถึง ไก่ สำนวนที่ปรากฏมีดังนี้

ตารางที่ 6 ภาพสะท้อนความขยันของชาวจีนด้านความมุ่งมั่น

ภาพสะท้อนความขยัน	สำนวน
ชาวจีนตื่นนอนแต่เช้า	“闻鸡起舞” wén jī qǐ wǔ หมายถึง ได้ยินเสียงไก่ขัน ก็รีบลุกมาฝึกวิทยายุทธ์ ใช้บรรยายถึงความตั้งใจและความขยัน (成语大词典, p. 1125)
	“鸡鸣而起” jī míng ér qǐ หมายถึง ตื่นตั้งแต่ไก่โห่ เปรียบเปรยถึงความขยันหมั่นเพียร มุมานะบากบั่น (成语大词典, p. 509)
ชาวจีนตื่นนอนแต่เช้าและเข้านอนค่ำ	“夙兴夜寐” sù xīng yè mèi หมายถึง ตื่นนอนแต่เช้า และเข้านอนค่ำ เปรียบเปรยถึงความขยันหมั่นเพียร มุมานะบากบั่น (成语大词典, p. 1024)
	“起早贪黑” qǐ zǎo tān hēi หมายถึง การตื่นนอนแต่เช้า และเข้านอนค่ำ ใช้บรรยายถึงความลำบาก เหน็ดเหนื่อย อ่อนเปลี้ยเพลียแรง (成语大词典, p. 816)

ชาวจีนตื่นนอนแต่เช้า เช่น ภาพสะท้อนในสำนวน “闻鸡起舞” หมายถึง ได้ยินเสียงไก่ขันก็รีบลุกมาฝึกวิทยายุทธ์ ใช้บรรยายถึงความตั้งใจและความขยันดังปรากฏใน 《晋书 祖逖传》 ตำนานประวัติศาสตร์ราชวงศ์จีน ตอนชีวิตประวัติจู๋ตี้ ในบทที่กล่าวว่า “与司空刘琨俱为司州主簿，情好绸缪，共被同寝，中夜闻荒鸡鸣，蹴琨觉曰：‘此非恶声也。’因起舞。” หมายถึง จู๋ตี้เคยรับตำแหน่งชื่อใจ กับหลิวคุ่น ทั้งคู่เป็นมิตรที่ดีต่อกัน ขณะพักที่ห้องนอน กลางดึกพอได้ยินเสียงไก่ร้อง จู๋ตี้ปลุกหลิวคุ่น และลุกขึ้นมาฝึกกระบี่

ชาวจีนตื่นนอนแต่เช้าและเข้านอนค่ำ เช่น ภาพสะท้อนในสำนวน “夙兴夜寐” หมายถึง ตื่นนอนแต่เช้า และเข้านอนค่ำ เปรียบเปรยถึงความขยันหมั่นเพียร มุมานะบากบั่น ดังปรากฏใน 《诗经·卫风·氓》 คัมภีร์รวมบทกวีชื่อจิง ในบทที่กล่าวว่า “夙兴夜寐，靡有朝矣。” หมายถึง ตื่นนอนแต่เช้า และเข้านอนค่ำ ไม่บ่นว่าลำบากหรือเหน็ดเหนื่อย ยุ่งจนไม่รู้เวลาเข้าค่ำ

ภาพสะท้อนความขยันอดทนของชาวจีนผ่านสำนวนจีนในด้านการตื่นนอนและการเข้านอนนี้สะท้อนให้เห็นว่าชาวจีนในอดีตมีความขยันขันแข็ง ตื่นมาทำงานตั้งแต่ไก่ขันในยามเช้าและตั้งใจทำงานจนไม่รู้ว่าเป็นเวลาค่ำมืดแล้ว

6. ภาพสะท้อนความขยันอดทนของชาวจีนผ่านสำนวนจีนด้านการกิน

สำนวนจีนที่แสดงถึงความขยันอดทนของชาวจีนที่ได้สะท้อนผ่านวิถีชีวิตของชาวจีนในด้านการกิน พบสำนวนที่เกี่ยวข้องจำนวน 4 สำนวน โดยทั้ง 4 สำนวนนี้มักปรากฏคำว่า “食” ที่มีความหมายว่า กิน สำนวนที่ปรากฏมีดังนี้

ตารางที่ 7 ภาพสะท้อนความขยันของชาวจีนด้านการกิน

ภาพสะท้อนความขยัน	สำนวน
ตั้งใจทำบางสิ่งจนลืมกินข้าว	“发愤忘食” <i>fā fèn wàng shí</i> หมายถึง การขยันเรียนหรือขยันทำงานจนลืมเวลากินข้าว เปรียบเปรยถึงความขยันหมั่นเพียร มุมานะบากบั่น (成语大词典, p. 321)
	“废寝忘食” <i>fèi qǐn wàng shí</i> หมายถึง การตั้งใจทำ (งาน) จนลืมกินข้าว ลืมเวลานอน ใช้เปรียบเปรยถึงการตั้งใจจดจ่อทำสิ่งใดจนลืมเวลา กิน ลืมเวลานอน (成语大词典, p. 341)
	“旰食之劳” <i>gàn shí zhī láo</i> หมายถึง การทำงานจนคำค้อยกินข้าว ใช้เปรียบเปรยถึงความขยันในการทำงาน (成语大词典, p. 385)
	“宵衣旰食” <i>xiāo yī gàn shí</i> หมายถึง ทำอย่างไม่ส่วงกิริบตื่นนอนใส่เสื้อผ้าลุกขึ้นมาทำงาน เวลามืดคำค้อยกินข้าว ใช้เปรียบเปรยถึงความขยันตั้งใจในการทำงานเพื่อบ้านเมือง (成语大词典, p. 1187)

ตั้งใจทำบางสิ่งจนลืมกินข้าว เช่น ภาพสะท้อนในสำนวน “发愤忘食” หมายถึง การขยันเรียนหรือขยันทำงานจนลืมเวลากินข้าว เปรียบเปรยถึงความขยันหมั่นเพียร มุมานะบากบั่น ดังปรากฏใน 《论语·述而》 คัมภีร์หลุนอี่ว ในบทที่กล่าวไว้ว่า “发愤忘食，乐以忘忧，不知老之将至云尔。” หมายถึง ขยันจนลืมเวลากินข้าว สุขในหลักธรรมจนลืมความกังวล ไม่รู้ว่ากาลเวลาจักพาความชรามาสู่ยังมีทันได้รู้ตัวก็แก่ชราเสียแล้ว

สำนวนจีนที่ใช้แสดงถึงความขยันอดทนของชาวจีนที่ได้สะท้อนผ่านวิถีชีวิตของชาวจีนในด้านการกินนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการตั้งใจทำงาน ตั้งใจเรียนจนลืมเวลาในการกินข้าว แสดงถึงความขยันของชาวจีนในอดีต

7. ภาพสะท้อนความขยันอดทนของชาวจีนผ่านสำนวนจีนด้านการ ทรมาณตนเอง

สำนวนจีนที่แสดงถึงความขยันอดทนของชาวจีนที่สะท้อนผ่านการทรมาณตนเอง พบสำนวนที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 สำนวน โดยทั้ง 3 สำนวนนี้ ปรัชญาคำที่เป็นการทรมาณตนเองด้วยวิธีต่างๆ ได้แก่ “刺股” หมายถึง แทงต้นขา “枕戈” หมายถึง นอนบนอาวุธ “尝胆” หมายถึง กินดีขม กินของขม ๆ

ตารางที่ 8 ภาพสะท้อนความขยันของชาวจีนผ่านการทรมาณตนเอง

ภาพสะท้อนความขยัน	สำนวน
มัดผมไว้ที่คาน เอาส่ว่านแทงขา	“引锥刺股” yǐn zhuī cì gǔ หมายถึง เวลาอ่านหนังสือตอนกลางคืนกลัวว่าตนเองจะหลับ จึงใช้ส่ว่านแทงขาตัวเองเพื่อให้ตื่น เปรียบเปรยถึง ความมานะพากเพียร มานะบากบั่น (成语大词典, p. 1335)
	“悬梁刺股” xuán liáng cì gǔ หมายถึง มัดผมไว้ที่คาน เอาส่ว่านแทงขา หมายถึง กลัวว่าถ้าง่วงนอนจะมีผลกระทบต่อการเรียนหนังสือ จึงนำผมรวบขึ้นมัดกับคานบ้าน แล้วใช้ส่ว่านแทงตรงต้นขา ให้เปรียบเปรยถึงความตั้งใจเรียน มุมานะบากบั่นในการเรียนหนังสือ (成语大词典, p. 1227)
นอนบนอาวุธ กินดีขม	“枕戈尝胆” zhěn gē cháng dǎn หมายถึง นอนบนอาวุธ กินดีขม ใช้เปรียบเปรยกับการมุมานะต่อสู้เพื่อช่วงชิงชัยชนะ มีความแค้นฝังใจ (成语大词典, p. 1405)

มัดผมไว้ที่คาน เอาส่ว่านแทงขา เช่น ภาพสะท้อนในสำนวน “引锥刺股” หมายถึง เวลาอ่านหนังสือตอนกลางคืนกลัวว่าตนเองจะหลับ จึงใช้ส่ว่านแทงขาตัวเอง เพื่อให้ตื่น เปรียบเปรยถึง ความมานะพากเพียร มานะบากบั่น ดังปรากฏใน 《战国策 秦策一》 บทบันทึกประวัติศาสตร์กฤษฎีทศสงครามระหว่างรัฐ จั้นกั๋วเซ่อ ประพันธ์ในสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันตก โดยหลิวเซียง (刘向) ในบทที่กล่าวว่า “(苏秦) 读书欲睡, 引锥自刺其股, 血流至足。” หมายถึง ชูจินตอนอ่านตำราวุ่วสี่กั๋ววงนอน จึงนำส่ว่านมาแทงขาตน เลือดไหลจนถึงเท้า

นอนบนอาวูถุ กินดีขม สะท้อนผ่านสำนวน “枕戈尝胆” หมายถึง นอนบนอาวูถุ กินดีขม ใช้เปรียบเปรยกับการมูมานะต่อสู้เพื่อช่วงชิงชัยชนะ มีความแค้นฝังใจ ดังปรากฏใน 《陈书 高祖纪上》 บทบันทึกประวัติศาสตร์เฉินชู ตอนบันทึกเกาจู่จี้ ในบทที่กล่าวว่า “...公枕戈尝胆, 提剑抚心...” หมายถึง นอนบนอาวูถุ กินดีขม ใช้กระปี่ทำให้ใจสงบ

สำนวนจีนที่ใช้แสดงถึงความขยันอดทนที่สะท้อนผ่านการทรมานตนเองนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทรมานตนเองด้วยวิธีต่าง ๆ ทั้งการมัดผมไว้ที่คาน การเอาส่ว่านแทงขา การนอนบนอาวูถุ การกินของขม เพราะความมานะต้องการจะทำเรื่องนั้น ๆ ให้สำเร็จ

8. ภาพสะท้อนความขยันอดทนของชาวจีนผ่านสำนวนจีนด้านการพยายามในการเรียนรู้

สำนวนจีนที่แสดงถึงความขยันอดทนที่สะท้อนผ่านการพยายามในการเรียนรู้พบสำนวนที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 สำนวน โดยทั้ง 3 สำนวนนี้ เป็นสำนวนที่สะท้อนถึงการพยายามในการเรียนรู้โดยการอาศัยแสงไฟที่สะท้อนจากรูกำแพงของเพื่อนบ้าน แสงไฟจากหิ่งห้อย และแสงไฟที่สะท้อนจากหิมะ

ตารางที่ 9 ภาพสะท้อนความขยันของชาวจีนผ่านการพยายามในการเรียนรู้

ภาพสะท้อนความขยัน	สำนวน
<p>อาศัยแสงไฟที่สะท้อนจากกระจกกำแพงของเพื่อนบ้าน</p>	<p>“凿壁偷光” záo bì tōu guāng หมายถึง เจาะกำแพงขอแสงไฟ หมายถึง การเจาะกำแพงบ้านของเพื่อนบ้านเพื่อขออาศัยแสงไฟจากบ้านเขา ใช้เปรียบเปรยความตั้งใจเรียน มุมานะบากบั่นในการเรียนหนังสือ (成语大词典, p. 1387)</p>
<p>อาศัยแสงไฟจากหิ่งห้อย และแสงไฟที่สะท้อนจากหิมะ</p>	<p>“囊萤映雪” náng yíng yìng xuě อาศัยแสงหิ่งห้อยและแสงสะท้อนจากหิมะในการเรียน ใช้เปรียบเปรยถึงความขยันหมั่นเพียร มุมานะพากเพียรในการเรียน (成语大词典, p. 759)</p>
	<p>“雪窗萤几” xuě chuāng yíng jǐ คำว่า “雪窗” เป็นเรื่องราวของขุนคังที่บ้านยากจนไม่มีเทียน ใช้แสงจากหิมะมาอ่านหนังสือ และคำว่า “萤几” เป็นเรื่องราวของเธออื่นที่บ้านยากจนไม่มีน้ำมันตะเกียง ต้องหาหิ่งห้อยมาใส่ถาดเพื่อให้แสงสว่าง เปรียบเปรยถึงแม้จะยากจนแต่ก็ตั้งใจพยายามเพื่อที่จะร่ำเรียน (成语大词典, p. 1230)</p>

อาศัยแสงไฟที่สะท้อนจากกระจกกำแพงของเพื่อนบ้าน สะท้อนผ่านสำนวน “凿壁偷光” หมายถึง การเจาะกำแพงบ้านของเพื่อนบ้านเพื่อขออาศัยแสงไฟจากบ้านเขา ใช้เปรียบเปรยความตั้งใจเรียน มุมานะบากบั่นในการเรียนหนังสือ ดังปรากฏใน《西京杂记》卷二 บทพรรณนวนิยายซีจิงจ่าจี้ (บทปกิณกะเมืองซ่งฮาน) ฉบับที่สองสมัยราชวงศ์จิ้น ประพันธ์โดยเก๋อหง (葛洪) ในบทที่กล่าวว่่า “匡衡字稚圭，勤学而无烛，邻舍有烛而不逮。衡乃穿壁引其光，以书映光而读之。” หมายถึง ควงเหิงนามรองจ้อกุย ขยันร่ำเรียนแต่ไม่มีเทียนไขเพื่อส่องแสง เพื่อนบ้านมีเทียนไขส่องสว่างแต่ควงเหิงมิอาจมองเห็นแสงไฟนั้น ควงเหิงจึงเจาะรูกำแพงเพื่ออาศัยแสงสว่างจากเพื่อนบ้าน และใช้แสงสว่างนั้นอ่านตำรา ร่ำเรียนหนังสือ

อาศัยแสงไฟจากหิ่งห้อย และ แสงไฟที่สะท้อนจากหิมะ เช่น ภาพสะท้อนในสำนวน “囊萤映雪” สำนวนนี้กล่าวถึงเรื่องราวของเขออื่น เขออื่นใช้แสงสว่างจากหิ่งห้อยอ่านหนังสือ ส่วนซุนคังใช้แสงสะท้อนจากหิมะอ่านหนังสือ ใช้เปรียบเทียบถึงความขยันหมั่นเพียร มุมานะพากเพียรในการเรียน ดังปรากฏใน《晋书·车胤传》บทบันทึกประวัติศาสตร์จีน บทชีวประวัติเขออื่น ในบทที่กล่าวว่า “囊萤：晋代车胤年少时家贫，苦学不倦，夏天以练囊装萤火虫数十，用来照明，夜以继日地读书。” และ “映雪” ปรากฏในบันทึกตระกูลซุน “《孙氏世录》晋代孙康，聪明而好学，家贫无油，冬天常映雪读书。” คำว่า “囊萤” กล่าวถึงเรื่องราวในสมัยราชวงศ์จิ้น เขออื่น บ้านมีฐานะยากจน แต่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ในฤดูร้อนใช้แสงของหิ่งห้อยให้แสงสว่างอ่านตำราอย่างหนักจนคำจนเข้า จากเข้าจนคำ คำว่า “映雪” กล่าวถึงเรื่องราวในบันทึกตระกูลซุน บันทึกไว้ว่า ในสมัยราชวงศ์จิ้น ซุนคัง ฉลาดและชอบการเรียนรู้ แต่ที่บ้านยากไร้ไม่มีน้ำมันใส่ตะเกียงอ่านหนังสือ ในฤดูหนาวเขาจึงใช้แสงสะท้อนจากหิมะอ่านหนังสือ

สำนวนจีนที่ใช้แสดงถึงการพยายามในการเรียนรู้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพยายามในการเรียนรู้ด้วยการอาศัยแสงไฟที่มีอันน้อยนิดเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความขยันอดทนของชาวจีนผ่านความพยายาม

9. ภาพสะท้อนความขยันอดทนของชาวจีนผ่านสำนวนจีนที่ปรากฏผ่านสิ่งของและการใช้สิ่งของ

สำนวนจีนที่แสดงถึงความขยันอดทนของชาวจีนที่ได้สะท้อนผ่านสิ่งของและการใช้สิ่งของ พบสำนวนที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 สำนวน โดยทั้ง 3 สำนวนนี้ ปรากฏคำที่มีความหมายว่าสิ่งของ ได้แก่ “铁杵” หมายถึง ท่อนเหล็ก “韦编” คือ หนังสือที่ใช้มัดหนังสือ “黄卷” หมายถึง ม้วนหนังสือ “铁砚” หมายถึง ภาตรองหมึกเหล็ก สำนวนที่ปรากฏมีดังนี้

ตารางที่ 10 ภาพสะท้อนความขยันของชาวจีนผ่านสิ่งของและการใช้สิ่งของ

ภาพสะท้อนความขยัน	สำนวน
การใช้ความพยายามทำเรื่องยากให้สำเร็จ	“铁杵磨成针” tiě chǔ mó chéng zhēn ใช้บรรยายความขยัน เปรียบเปรยว่าแค่เรามีจิตใจแน่วแน่ เรื่องยากแค่ไหนก็สามารถทำให้สำเร็จได้ (成语大词典, p. 1062)
การใช้สิ่งของแสดงถึงความขยันหมั่นเพียร	<p>“磨穿铁砚” mó chuān tiě yàn หมายถึง ขยันเขียนอักษรจนถาดรองหมึกเหล็กถูกเสียดสีจนทะลุ ใช้เปรียบเปรยถึงการมุ่งมั่นบากบั่น ใช้ความตั้งใจอย่างยิ่งในการเรียน (成语大词典, p. 743)</p> <p>“韦编三绝” wéi biān sān jué “韦编” คือ หนังสือที่ทำด้วยหนังสัตว์ ในสมัยโบราณจะบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้การเขียนลงบนแผ่นไม้ไผ่ และใช้เชือกที่ทำจากหนังวัวมัดแผ่นไม้ไผ่ไว้ “三” หมายถึง สาม หรือ จำนวนหนึ่ง “绝” หมายถึง ตัดขาด สำนวนนี้หมายถึง หนังสือที่มัดหนังสือไผ่ไว้สามรอบยังขาด (เพราะขยันอ่านหนังสือมาก แกะหนังวัวที่มัดไว้บ่อยจนขาด) ใช้เปรียบเปรยถึงความขยันในการศึกษาเล่าเรียน หมั่นเพียรในการศึกษาเรื่องการเมือง (成语大词典, p. 1111)</p>

การใช้ความพยายามทำเรื่องยากให้สำเร็จ สะท้อนผ่านสำนวน “铁杵磨成针” ใช้บรรยายความขยัน เปรียบเปรยว่าแค่เรามีจิตใจแน่วแน่ เรื่องยากแค่ไหนก็สามารถทำให้สำเร็จได้ (成语大词典, p. 1062) ดังปรากฏใน《夜航船 磨针溪》 สารานุกรมเกร็ดความรู้เรื่องความเชื่อ ผี บุคคล และเรื่องราว ต่าง ๆ สารานุกรมเย่หาง ฮวน ประพันธ์โดยจางไต้ (张岱) ในบทที่กล่าวว่า “彭山象耳山下。相传李太白读书山中，学未成，弃去。过是溪，逢老媪方磨铁杵。白问故。媪曰欲作针耳。白感其言，还，卒业。” หมายถึง ตำนานเล่าว่ากวีหลีไป๋ได้ศึกษาเล่าเรียนที่เขาผิงซานและเซียงเอ๋อร์ซาน ยังไม่ศึกษาสำเร็จดีก็ละทิ้งการเรียนไป เขาได้เดินผ่านแม่น้ำสายเล็ก ๆ

และพบกับหญิงชราคนหนึ่งกำลังฝนเหล็ก จึงถามนางว่ากำลังทำอะไร หญิงชราตอบว่า ฉันทายาจะฝนเหล็กให้กลายเป็นเข็ม หลีไปได้ฟังแล้วก็ประทับใจและนับถือในจิตใจอันแน่วแน่ของหญิงชรา หลีไปจึงกลับไปเรียนต่อจนสำเร็จ

การใช้สิ่งของแสดงถึงความขยันหมั่นเพียร เช่น ภาพสะท้อนในสำนวน “磨穿铁砚” หมายถึง ขยันเขียนอักษรจนถาดรองหมึกเหล็กถูกเสียดสีจนทะลุ ใช้เปรียบเทียบถึงการมุ่งมั่นบากบั่น ให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการเรียน (成语大词典, p. 743) ดังปรากฏใน《新五代史 桑维翰传》ตำราบันทึกประวัติศาสตร์จีนผู้ได้ชื่อตอนชีวิตช่วงเหยยฮั่น ในบทที่กล่าวว่า “初举进士，主司恶其姓，以为桑-丧-同音。人有劝其不必举进士，可以从佗（通-他）求仕者，维翰慨然...铸铁砚以示人曰：砚弊，则改而佗仕。卒以进士及第。” หมายถึง ในการสอบจอหงวนเข้าเป็นบัณฑิต (ชื่อ) กรรมการเห็นว่าแซ่ “ซัง” ฟ้องเสียงกับคำว่า “สูญเสียด” ซึ่งเหยยฮั่นจึงไม่ได้ถูกคัดเลือก จึงมีเพื่อนแนะนำเขาว่าไม่ต้องสอบเข้าเป็นขุนนางแล้ว แต่ให้ใช้วิธีการอื่นแทน เหยยฮั่นได้แต่ถอนหายใจ เขาได้สั่งทำถาดรองหมึกเหล็ก และกล่าวว่า หากเข้าใช้ถาดรองหมึกนี้จนทะลุแล้วยังสอบเป็นจอหงวนไม่ได้ ข้าถึงจะเลือกใช้วิธีการอื่น

สำนวนจีนที่ใช้แสดงถึงความขยันอดทนของชาวจีนที่ได้สะท้อนผ่านสิ่งของมีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้สิ่งของที่ทนทานจนขาดและพังทะลุได้ เป็นการนำเอาสิ่งของมาเปรียบเปรยกับความขยันของชาวจีน

สรุปและอภิปรายผล

สำนวนจีนที่เปรียบเป็นมรดก เป็นคลังคำของชาวจีนที่ได้สืบทอดต่อกันมา ได้มีสำนวนที่สะท้อนถึงความขยันอดทนของชาวจีนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) ด้านการตั้งใจทำงานหรือตั้งใจเรียน ชาวจีนตั้งใจทำงาน ตั้งใจเรียน มุ่งแต่ตั้งใจทำเพื่อสิ่งที่มุ่งหวังไว้ ไม่เกียจคร้าน และชาวจีนมุ่งมั่นบากบั่นตั้งใจศึกษาทั้งชีวิต (2) ด้านความอดทนต่อความความยากลำบาก ชาวจีนสามารถอดทนต่อความความยากลำบากได้ ตั้งใจทำงาน พร้อมทั้งจะเผชิญต่อสิ่งต่าง ๆ พร้อมทุ่มเททำงานอย่างสุดกำลัง และมีชีวิตที่เรียบง่าย (3) ด้านเวลา ชาวจีนทำงานและเรียนรู้อุตลอดเวลา (4) ด้านความมุ่งมั่น ชาวจีนเชื่อว่าความขยันสามารถชดเชยความโง่ได้ ความขยันจะทำให้ประสบ

ความสำเร็จ (5) ด้านการตื่นนอนและการเข้านอน ชาวจีนตื่นนอนแต่เช้าและเข้านอน
 ค่ำ(6) ด้านการกิน ชาวจีนตั้งใจทำบางสิ่งจนลืมเวลาในการกินข้าว (7) ด้านการทรมาน
 ตนเอง ในสำนวนปรากฏการมัดผมไว้ที่คาน การเอาส่วนแพงหา การนอนบนอาวุธ
 การกินของขม เพราะความมานะต้องการจะทำเรื่องนั้น ๆ ให้สำเร็จ (8) ด้านการพยายาม
 ในการเรียนรู้ ปรากฏวิธีการพยายามในการเรียนรู้ด้วยการอาศัยแสงไฟที่มีอันน้อยนิด
 จากกำแพงของคนข้างบ้าน แสงจากหิ่งห้อยและแสงสะท้อนจากหิมะ (9) ด้านสิ่งของ
 และการใช้สิ่งของ ในสำนวนปรากฏการใช้ความพยายามทำเรื่องยากให้สำเร็จ และ
 การใช้สิ่งของที่มีความทนทานจนผู้ฟังเพื่อแสดงถึงความขยันหมั่นเพียร

จากผลการศึกษาี้ จะเห็นได้ว่า ความขยันอดทนของชาวจีนที่สะท้อน
 ผ่านสำนวนจีน ปรากฏลักษณะที่สะท้อนความขยันอดทนในหลายด้าน สอดคล้องกับ
 การศึกษาด้านลักษณะนิสัยของชาวจีนของZhang dong & Peng Xiaojian (2015)
 ที่ได้กล่าวถึงความขยันของชาวจีน และสอดคล้องกับคำกล่าวของ Wang Chunying
 (2007) ที่ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องความขยันของชาวจีนในการดำรงชีวิต ทั้งนี้ในสำนวน
 จีนปรากฏลักษณะความขยันของชาวจีนสะท้อนผ่านการกระทำที่แสดงถึงความตั้งใจ
 ความอดทน การใช้เวลาในการเรียนรู้หรือทำงาน การตื่นเช้า การเข้านอนค่ำ การขยัน
 ทำงานจนลืมกินข้าว การทรมานตนเอง การพยายามในการเรียนรู้ การใช้สิ่งของ
 เพื่อแสดงถึงความขยันอดทน และความเชื่อเรื่องผลของความขยัน ซึ่งภาพสะท้อนเหล่านี้
 เป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์ ถ่ายทอดวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวจีนได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารภาษาจีน สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2543). *เกณฑ์การถ่ายถอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักษร
 วิทยไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Kanyaporn Phuakvisuthi. (2563). *ทำความรู้จัก “10 ชาติเศรษฐกิจ” คุมความมั่งคั่งโลก*.
 สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2564, จาก The Bangkok Insight : [https://www.
 thebangkokinsight.com/419874/](https://www.thebangkokinsight.com/419874/)

- เถียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2561). *พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 35). กรุงเทพฯ: บริษัท รวมสาสน์ จำกัด.
- 成语大辞典编委会 (Cheng Yu Da Cidian Editorial Committee). (2017). *《成语大词典》* (最新修订版彩色版) (พจนานุกรมสำนวนจีนฉบับใหม่ล่าสุด พิมพ์สี). 北京: 商务印书馆国际有限公司.
- 迪昂、吕德胜、张武刚 (Di Ang, Lv Desheng, Zhang Wugang). (2018). *勤奋是中国奇迹的*
- 内在 “密码” (ความขยันเป็นรหัสลับที่น่าอัศจรรย์ของชาวจีน). *解放军报* (报纸). 04, 1.
- 王春英 (Wang Chunying). (2007). *中国人是不是过于勤奋了* (คนจีนขยันเกินไปหรือเปล่า). *招商周刊*. 273, 70-71.
- 张栋, 彭肖建 (Zhang dong & Peng Xiaojian). (2015). *浅评《中国人的性格》* (วิพากษ์ลักษณะนิสัยของชาวจีน). *哲学文史研究*. 146 (1), 49-50.
- 中国社会科学院语言研究所词典编辑室 (Institute of the Chinese academy of sciences language dictionary templates). (2016). *现代汉语词典* (第七版) (พจนานุกรมภาษาจีนสมัยใหม่). 北京: 商务印书馆.